

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑

อนุชาติ คงมาลัย : อัยการอาวุโส
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายบริหารจัดการความรู้
สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด
๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นเป็นหนึ่งในมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตทุกฉบับได้กำหนดมาตรการนี้ไว้ด้วย เช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวม ๔ กลุ่มประเภทเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๖๑ รัฐได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกมาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้กฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ได้บัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวม ๕ กลุ่มประเภท เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

กฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ : ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน ๔ กลุ่มประเภท

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวม ๔ กลุ่มประเภท เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังนี้

กลุ่มประเภทที่หนึ่ง : กรรมการ ป.ป.ช. (มาตรา ๑๕)

“มาตรา ๑๕ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมถึงทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมต่อประธานวุฒิสภาเมื่อเข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ฯลฯ”

(มาตรา ๔ “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)

กลุ่มประเภทที่สอง : ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (มาตรา ๓๒)

“มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่เข้ารับตำแหน่งหรือวันที่พ้นตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ฯลฯ”

(มาตรา ๔ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๘) สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กลุ่มประเภทที่สาม : เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งที่กฎหมายกำหนด

๑๕ ตำแหน่ง (มาตรา ๓๙)

“มาตรา ๓๙ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง ครบสามปีที่อยู่ในตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งฯลฯ (๑) ประธานศาลฎีกา (๒) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด (๔) อัยการสูงสุด (๕) กรรมการการเลือกตั้ง (๖) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (๗) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (๘) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (๙) รองประธานศาลฎีกา (๑๐) รองประธานศาลปกครองสูงสุด (๑๑) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร (๑๒) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา (๑๓) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด (๑๔) รองอัยการสูงสุด (๑๕) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงฯลฯ”

(มาตรา ๔ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐและบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจ หรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง หรือกรม สำหรับข้าราชการพลเรือน ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการ และผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล กรรมการ และผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ)

กลุ่มประเภทที่สี่ : เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (มาตรา ๔๐)

“มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีและแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติมจากมาตรา ๓๙ ได้ โดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาฯฯ”

กฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ในปีพ.ศ. ๒๕๖๑ รัฐได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกมาใช้บังคับแทนกฎหมายเดิมคือพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัด จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ กฎหมายฉบับนี้ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ยกเลิกกฎหมายเดิม : แต่ระเบียบฯ เดิมให้ใช้ได้จนกว่าจะออกระเบียบฯ ใหม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

แต่เนื่องจากการออกระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่จะต้องออกมา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามกฎหมาย ฉบับใหม่ต้องสะดุดขัดข้อง กฎหมายฉบับใหม่จึงได้บัญญัติบทเฉพาะกาลให้บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังคงมีผลใช้ บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ จนกว่าจะมีการ ออกอนุบัญญัติเหล่านั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วตามความ ในมาตรา ๑๙๔ ดังนี้”

“มาตรา ๑๙๔ บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ และคำสั่งที่ออกตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใช้บังคับให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือ แแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด

ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ออกมายกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง

ฯลฯ”

กฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ : เพิ่มผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินเป็น ๕ กลุ่มประเภท

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวม ๕ กลุ่มประเภท เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนี้

กลุ่มประเภทที่หนึ่ง : กรรมการ ป.ป.ช. ตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา ๔๒

กลุ่มประเภทที่สอง พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา ๑๕๘

กลุ่มประเภทที่สาม : ผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายกำหนด ๙ ประเภทตำแหน่งตาม มาตรา ๑๐๒

กลุ่มประเภทที่สี่ : เจ้าพนักงานของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามมาตรา ๑๐๓

กลุ่มประเภทที่ห้า : เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๓๐

กลุ่มประเภทที่หนึ่ง : กรรมการ ป.ป.ช. (มาตรา ๔๒)

“มาตรา ๔๒ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อประธานวุฒิสภา โดยให้นำความในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินมาตรา ๑๐๕ ถึงมาตรา ๑๑๓ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นอำนาจของประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ ให้ประธานวุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อตรวจสอบเบื้องต้นก่อนเสนอประธานวุฒิสภาพิจารณา

ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้นำความในมาตรา ๑๐๒ วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

ความหมายของคำตามมาตรา ๔

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการด้วย

ข้อสังเกต

๑.๑ กลุ่มประเภทที่หนึ่ง “กรรมการ ป.ป.ช.” เป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มประเภทที่หนึ่งของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ขยายความให้ชัดเจนว่าหมายความถึงประธานกรรมการด้วย

๑.๒ ในส่วนของ “คู่สมรส” ให้หมายความถึง ผู้ที่อยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

๑.๓ กรณีกรรมการจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จฯ ประธานวุฒิสภาอาจส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ตามความในมาตรา ๔๓ ดังนี้

“มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่กรรมการผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานวุฒิสภา หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบและมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๗๗ และมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับด้วยอนุโลม”

กลุ่มประเภทที่สอง : พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. (มาตรา ๑๕๘)

“มาตรา ๑๕๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ในการตรวจสอบดังกล่าว เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและเป็นการป้องกันการแข่งขันแห่งผลประโยชน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นการเฉพาะก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับบุคคลตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม”

ความหมายของคำตามมาตรา ๔

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ และข้าราชการในสังกัดสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อสังเกต

๒.๑ เดิมพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. จะอยู่ในกลุ่มประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๕๘ ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

๒.๒ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จฯ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ทั้งนี้ โดยนำความในมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กลุ่มประเภทที่สาม : ผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายกำหนด ๙ ประเภทตำแหน่ง (มาตรา ๑๐๒)

“มาตรา ๑๐๒ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป

(๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความหมายของคำตามมาตรา ๔

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

“ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติยกเว้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วยยกเว้นกรณีตามมาตรา ๑๑(๑)

“ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำหรับข้าราชการพลเรือน และปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อสังเกต

๓.๑ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เดิมเป็นกลุ่มประเภทที่กฎหมายคือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ บัญญัติให้เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแยกออกมาจากกลุ่มประเภทอื่น แต่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้นำมาบัญญัติรวมไว้กับผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงอื่น รวม ๙ ประเภทตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๐๒

๓.๒ สำหรับตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการอัยการ และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามมาตรา ๑๒๐(๒)-(๓) นี้ มีลักษณะเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มประเภทที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

๓.๓ เฉพาะตำแหน่งข้าราชการอัยการ มาตรา ๑๐๒(๖) บัญญัติกำหนดให้ข้าราชการอัยการผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป เป็นผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

สำหรับข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งอื่นใดจะมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ (ตัวอย่างตามข้อสังเกต ๔.๕)

๓.๔ ในส่วนของ “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๒(๗) นั้น นอกจากความหมายตามที่มาตรา ๔ ได้ให้ความหมายไว้แล้วนั้น ยังอาจมีกรณีที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ตำแหน่งใดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมาย ป.ป.ช. ได้ เช่นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๕๕ ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๕๕ ให้อธิการบดีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

๓.๕ มาตรา ๑๐๒ วรรคสอง บัญญัติความหมายของคำว่า “คู่สมรส” ไว้อย่างชัดเจนว่าให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความหมายของคำว่า “คู่สมรส” ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสองนี้ให้นำไปใช้กับคำว่า “คู่สมรส” ที่บัญญัติไว้ในมาตราอื่น ๆ ด้วย

กลุ่มประเภทที่สี่ : เจ้าพนักงานของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (มาตรา ๑๐๓)

“มาตรา ๑๐๓ เจ้าพนักงานของรัฐตำแหน่งใดจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

ความหมายของคำตามมาตรา ๔

“เจ้าพนักงานของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อสังเกต

๔.๑ คำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ” เป็นถ้อยคำใหม่ตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งให้ความหมายรวมถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๔.๒ ตำแหน่งในกลุ่มประเภทที่สี่นี้ เป็นตำแหน่งที่นอกเหนือไปจากกลุ่มประเภทที่สามรวม ๙ ประเภทตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ ซึ่งกลุ่มประเภทที่สี่นี้จะมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศกำหนด

๔.๓ จากข้อสังเกต ๔.๒ โดยเหตุที่กฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๔ บัญญัติบทเฉพาะกาลให้บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ บังคับมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการออกอนุบัญญัติเหล่านั้นตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้ว

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ได้มีประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอยู่แล้ว เจ้าพนักงานของรัฐตำแหน่ง

เหล่านี้ก็ยังคงเป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามกฎหมายพ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศคณะกรรมการตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกมาเปลี่ยนแปลง

๔.๔ ตัวอย่างของตำแหน่งกรณีตามข้อสังเกต ๔.๓ เช่น ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓ ซึ่งบัญญัติให้เพิ่มความในประกาศของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นข้อ ๑๐๓ และข้อ ๑๐๔ โดยกำหนดให้รองอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดรัฐ และรองอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาในกำกับรัฐเป็นตำแหน่งซึ่งจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ฉะนั้นตำแหน่งรองอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาในกำกับรัฐยังคงเป็นตำแหน่งที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย

๔.๕ สำหรับข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าตำแหน่งอธิบดีอัยการซึ่งกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๒(๖) บัญญัติกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน นั้น ข้าราชการอัยการตำแหน่งอื่นจะมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศกำหนด เช่น ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๐ ซึ่งบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติไว้ในลำดับที่ ๖๗ ไว้ดังนี้ “๖๗) อัยการจังหวัด ได้แก่ พนักงานอัยการซึ่งปฏิบัติราชการในตำแหน่งอัยการจังหวัด ณ สำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีศาลแขวง สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด” เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

๔.๖ ในส่วนของ “คู่สมรส” ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง

กลุ่มประเภทที่ห้า : เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๑๓๐)

“มาตรา ๑๓๐ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๕๘ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำเพียงตำแหน่งเดียว

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้เว้นแต่จะส่งมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ ให้หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เดิมส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไปสังกัดใหม่ ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากหน่วยงานของรัฐนั้น

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งก็ได้

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งและวรรคหก

ความหมายของคำตามมาตรา ๔

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคล บรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อสังเกต

๕.๑ มาตรการตามมาตรา ๑๐๓ นี้ เป็นมาตรการใหม่ซึ่งไม่ปรากฏในกฎหมาย ป.ป.ช.

พ.ศ. ๒๕๔๒

๕.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ตามมาตรา ๑๓๐ นี้ ได้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นนอกจากผู้ดำรงตำแหน่งในกลุ่มประเภทที่หนึ่ง กลุ่มประเภทที่สอง กลุ่มประเภทที่สาม และกลุ่มประเภทที่สี่

๕.๓ ตำแหน่งในกลุ่มประเภทที่หนึ่ง กลุ่มประเภทที่สอง และกลุ่มประเภทที่สาม จะเป็นกลุ่มตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่กฎหมายบัญญัติให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๐๒ ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มประเภทที่สี่จะเป็นกลุ่มประเภทตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐอื่นนอกเหนือจากกลุ่มประเภทที่สาม รวม ๙ ตำแหน่งที่กำหนดในมาตรา ๑๐๒ โดยกลุ่มประเภทที่สี่นี้จะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะประกาศกำหนดว่าเจ้าพนักงานของรัฐอื่นตำแหน่งใดบ้างที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓

๕.๔ ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นในกลุ่มประเภทที่ห้า จะต้องมีพระราชกฤษฎีกาประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๐๓

การกำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา มีความหมายว่าจะต้องเป็นนโยบายของรัฐที่จะนำมาตรการตามมาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดบ้าง อย่างไร และเมื่อใด

ดังนั้น ตราบใดที่รัฐยังมีได้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๓๐ นี้ มาตรการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มประเภทที่ห้าปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๐ ก็ยังไม่เกิดขึ้น

๕.๕ พระราชกฤษฎีกาจะกำหนดระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่น และการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระเกินจำเป็น โดยจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภทให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินก็ได้ (มาตรา ๑๓๐ วรรคหก)

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๑๓๐ วรรคเจ็ด)

๕.๖ อย่างไรก็ตามแม้รัฐจะตราพระราชกฤษฎีกาออกมาแล้ว กฎหมายก็บัญญัติมิให้นำมาตรการตามมาตรา ๑๓๐ วรรคแรกมาใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ (มาตรา ๑๓๐ วรรคสอง)

